

Debreceni Ítéltábla

Pf.I.20.163/2025/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd) által képviselt I. rendű felperes neve (cím) I. rendű és II. rendű felperes neve (cím) II. rendű felpereseknek – a Dr. Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd) által képviselt alperes neve (cím) alperessel szemben kártérítés megfizetése iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 12.P.20.523/2024/44. számú ítélete ellen az alperes részéről 46. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet keresetet részben elutasító rendelkezését nem érinti, a fellebbezett részének az alperest 1 204 000 (egymillió-kétszáznegyezer) forint tőke és annak 2022. május 23-tól számított kamatainak megfizetésére kötelező rendelkezését helybenhagyja, egyebekben hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot az érdemi tárgyalási szaktól új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Megállapítja, hogy a részítéleti rendelkezésre jutó 96 320 (kilencvenhatezer-háromszázhusz) forint meg nem fizetett fellebbezési illeték az állam terhén marad.

E részítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az I. és II. rendű felperesek házastársak, a 2011. november 26-án egészségkárosodással született K. N. a gyermekük. A Nyíregyházi Törvényszék a 12.P.20.1../2014/29. számú, a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.4../2015/7. számú határozatával helybenhagyott közbenső ítéletében megállapította, hogy az alperest kártérítési felelősség terheli az I. és II. rendű felpereseket, valamint a perben III. rendű felperesként eljáró K. N.-t azzal okozati összefüggésben ért kárért, hogy az I. rendű felperes terhessége alatt 2011. november 26-án 9 órakor elvégzett NST-vizsgálatot követően 30 és 60 perc között nem végeztek újabb, a magzat állapotának megállapításához szükséges vizsgálatot és ezzel rontották K. N. egészségkárosodása elkerülésének esélyét. A Nyíregyházi Törvényszék a 12.P.20.1../2014/80. számú ítéletével kötelezte az alperest többretű vagyoni és nem vagyoni kártérítés, köztük járadék megfizetésére. A valamennyi fél fellebbezése folytán a Debreceni Ítéltábla előtt Pf.I.20.0../2017. számon indult másodfokú eljárás során a felek részegyezséget kötöttek, amelyben – egyebek mellett – a jelen másodfokú eljárást érintően az alperes 640 000 Ft kártérítés és kamatai megfizetését vállalta gépjármű-vásárlás címén, és amelyet meghaladóan a Debreceni Ítéltábla a Pf.I.20.0../2017/7. számú ítéletével részben megváltoztatta az elsőfokú ítéletet (a továbbiakban: alapügy, jogerős ítélet).

[2] A már 152 cm magas, 36 kg tömegű K. N. jelenleg is a születésekor történt agyi bénulása következményként fennálló, jobboldali túlsúlyú, de valamennyi végtagra kiterjedő bénulásban, súlyos mozgáskorlátozottságban, epilepsziában, súlyos fokú szellemi visszamaradottságban enyhe viselkedésromlással, kisfejlésben, idegizomeredetű gerincferdülésben, a lábak rendellenességében, széklet- és vizeletvisszatartási zavarban, összetérő kancsalságban, kétoldali idegi hallásvesztésben szenved, amely állapotában lényegi változás nem várható. Tömegközlekedési eszköz használatára súlyos mozgáskorlátozottsága és súlyos fokú gyengeelméjűsége miatt nem képes és élete végéig nem lesz képes, közlekedése csak személygépkocsival megoldható. Hosszabb távú utazáskor plusz egy kísérő igénybevétele is indokolt. A gépkocsiba csak ölbe véve lehet beültetni, kivenni, abban kis mértékben sem tud segíteni. Veszélyeztetett súlyos fokú mozgásfogyatékosága, kommunikációs hiányosságai és koordinációs zavara miatt mozgásában állandó személyi segítséget igényel, mozgását állandó felügyelet mellett csak speciális kerekesszékekkel lehet biztosítani, amelyre a lakáson belül is szükség van. Önállóan csak négykézlábra helyezve, nehézkesen tud mozogni, azonban állapota miatt indokolt, hogy a kerekesszékekben napközben is elhelyezhessék, a lakáson belül azzal mozgassák. Emellett a születésekor elszenvedett agyi károsodás következtében székletét, vizeletét sem tudja tartani, jelenleg is pelenkázni kell, állandó ápolásra, felügyeletre szorul.

[3] A testi és pszichés állapota miatt indokolt, hogy a felperesekkel egy légtérben aludjon, igénye szerint a testi közelség miatt akár az általuk használt ágyra is fel tudjon menni. A felperesek ezért 2022-ben egy-egy speciálisan kialakított, gyermekük által is használható ágyat készítettek 1 204 000 Ft-ért.

[4] A felperesek az addig használt O. A. helyett 2017. július 17-én egy 2015-ben gyártott V. S. típusú gépkocsit vásároltak 12 000 000 Ft-ért. Ennek a hátsó ajtajai tolóajtók, amelyek elhúzásakor 65x110 cm-es nyílás áll rendelkezésre a beszálláshoz, és amelynek csomagtartójában – az addig használt O. A.-t ellentétben – elfér K. N. kerekesszéke is. A felperesek ezzel egyidejűleg eladták az O. A.-t 650 000 Ft-ért. A felperesek rendelkezésére áll továbbá a II. rendű felperes vállalkozásából egy F. R.-t típusú gépjármű is.

[5] A felperesek K. N. születésekor a lakcím szám alatt található 65 m² alapterületű lakásban laktak, amelynek földszinti padlóvonala a járdaszinttől 1,5 m magasságban volt, és amely nem volt átalakítható K. N. igényeinek megfelelően. Ezért 2018. október 31-én megvásárolták a lakcím szám alatt található 1557 m² nagyságú építési telket és az azzal szomszédos, 124 m² területű magánutat, majd 2019-ben egy összesen 252,39 m² hasznos alapterületű, előtérből, foglalkoztatószobából, kétállásos garázból, közlekedőből, háztartási helyiségből, WC + zuhanyozóból, két gardróból, fürdőszobából, 3 szobából, kamra, konyha-étkező, nappali és terasz helyiségekből álló lakóépületet építettek összesen 71 798 702 Ft-ért. A terasz felének elhagyásával az ingatlan teljes elfogadható hasznos alapterülete 235,8 m², amelyből 70,04 m² alapterületet K. N. egészségkárosodása miatt alakítottak ki. A korábbi lakásukat 2021. május 18-án értékesítették 18 000 000 Ft-ért.

[6] A felperesek a többször megváltoztatott keresetükben kérték az alperest az alapügyben jóváhagyott részegyezség és a jogerős ítélet alapján terhelő egyes járadékok felemelését, emellett gépjárművásárlás és üzembehelyezés költsége címén 11 528 925 Ft kártérítés és ennek 2017. július 17. napjától számított törvényes kamatai, akadálymentesített házépítés többletköltsége címén 21 326 480 Ft kártérítés és ennek 2021. május 1-jétől

számított törvényes kamatai, telekvásárlás többletköltsége címén 3 915 600 Ft kártérítés és annak 2018. október 31-től számított törvényes kamatai, speciális ágyak beszerzése címén 1 204 000 Ft kártérítés és annak 2022. május 23-tól járó törvényes kamatai, valamint a perrel felmerült költségeik megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Az újonnan érvényesített kárigényt arra hivatkozással terjesztették elő, hogy az alapügy befejezését követően K. N. megváltozott körülményei miatt további kiadásuk keletkezett.

[7] Az alperes az ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben való marasztalását. Hivatkozása szerint az újonnan érvényesített kárigényekösszegezésében eltúlzottak, részben indokolatlanok, illetőleg a felperesek gazdagodását eredményezik.

[8] Az elsőfokú bíróság a 12.P.20.6./2022/61. számú ítéletével a járadékok felemelése mellett 33 463 140 Ft kártérítés és annak kamatai megfizetésére kötelezte az alperest (valamint rendelkezett a perköltség és a meg nem fizetett illeték viseléséről). E marasztalásból 1 204 000 Ft az újólag készített ágyak, 11 528 925 Ft a gépjárművásárlás, 3 035 400 Ft az építési telek vásárlásának, 17 694 815 Ft pedig az építkezés káresemények okozati összefüggésben álló költsége volt.

[9] Az ítéltábla a Pf.I.20.1./2024/4. számú részítéletével a járadékokra vonatkozó rendelkezések részbeni megváltoztatása mellett az elsőfokú ítélet egyösszegű kártérítés, perköltség és meg nem fizetett illeték megfizetésére kötelező rendelkezéseit hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot az érdemi tárgyalási szaktól új eljárásra és új határozat hozatalára utasította (továbbá rendelkezett a másodfokú perköltségről és a fellebbezési illetékről is). A másodfokú határozat indokolása szerint a felperesek az őket ért vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges költségeket háríthatják át az alperesre, amely nem szükségszerűen azonos a ténylegesen felmerült kiadásaikkal, különösen ha azok a kártérítés célján túlmutató káronszerzésre vezetnek. Az elsőfokú bíróság azonban nem ennek megfelelően, és az utóbbira külön is hivatkozó alperesi ellenkérelem kimerítésével hozta meg a döntését, ezért az ítéltábla előírta mindezek figyelembevételét is az új eljárás során (a továbbiakban: jogerős részítélet).

[10] A felek az új eljárás során – a jogerős részítélettel el nem bírált körben – fenntartották a keresetet, illetőleg az ellenkérelmet.

[11] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 33 463 140 Ft kártérítést és annak – a rendelkező részben részletezettek szerinti – kamatait, amelyet meghaladóan elutasította a keresetet. Az alperest kötelezte továbbá a felperesek 3 811 227 Ft összegű perköltségének megfizetésére, valamint megállapította, hogy 1 500 000 Ft eljárási és 1 768 199 Ft fellebbezési illeték az állam terhén marad.

[12] Az ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban beszerzett ingóforgalmi szakértői vélemény alapján állapította meg, hogy az ágy elkészítése indokolt volt, mert a kereskedelmi forgalomban nem kapható a felperesek gyermekének speciális igényét kielégítő ágy, és azt is, hogy annak a költsége indokolt és reális volt (nem volt eltúlzott). A speciális, kereskedelmi forgalomban nem kapható ágy beszerzésének

szükségét orvosszakértői vélemény támasztotta alá. Azt pedig a megismételt eljárásban kiegészített gépjármű műszaki szakértői vélemény alapján állapította meg, hogy egy csaknem új gépjármű beszerzése indokolt volt, az erre fordított összeg – figyelembe véve K. N. egészségi állapotát, korát, és változó testméretét – szükséges volt, más megfelelő gépjármű hasonló költséggel volt beszerezhető. Bár a szakértői vélemény szerint hasonló egyterű családi autó alacsonyabb áron is megvásárolható lett volna, azonban – ahogy a felperesek kifejtették és igazolták – azok mérete több szempontból is eltér az általuk megvásárolttól, ezért a gyermekük felmerült igényeit nem teljes mértékben elégítik ki. Az új ingatlan beszerzésének indokoltságát, a K. N. egészségi állapota miatt szükséges méretét és költségeit pedig az alapeljárásban beszerzett építész műszaki szakértői vélemény alapján állapította meg, figyelemmel arra is, hogy az alperes többszöri felhívás ellenére sem igazolta a jogerős részítéletben előírtak ellenére, hogy volt reális alternatívája a házépítésnek, amellyel összefüggésben az ingatlanforgalmi szakértő megfelelő indokát adta, hogy az alperes által csatolt hirdetések miért nem alkalmasak a szakértői vélemény kiegészítésére. A szakértő – ahogy az alapeljárásban is kifejtette – konkrét lakás ismeretében tud nyilatkozni arról, hogy az átalakítható-e és milyen költséggel. Ellentétben az alperesi hivatkozással a szakértőnek nem áll rendelkezésére olyan adatbázis, amelyből a megvalósult adásvételi szerződésekben szereplő ingatlanok pontos műszaki adatai megállapíthatóak. Emellett – ellentétben az alperesi állásponttal – az, hogy az újépítésű, más lakókörnyezetben található ingatlan építési költsége nem a valójában szükségesen arányos mértékben felmerülő többletköltséget tükrözi, nem köztudomású tény. Az alapeljárásban kirendelt szakértő az ingatlan felmérése alapján, a tények figyelembevételével határozta meg a szükséges költségeket.

[13] Az indokolás jogi indokolásnak nevezett részében a gépjármű beszerzésének indokoltága mellett a felmerült költség szükséges voltára vonatkozóan kifejtette, hogy bár a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 340. §-ának (1) bekezdése szerint a károsultat kárenyhítési kötelezettség terheli és a károkozónak kizárólag a károkozás következményeként szükségszerűen felmerülő, indokolt, másként meg nem térülő kiadásokat kell megtéríteni, a felperesek e jogszabályi kötelezettségüknek eleget tettek azzal, hogy használt gépkocsi beszerzéséről döntöttek. Önmagában az, hogy a szakértői vélemény szerint volt 2017-ben más, alacsonyabb árú gépkocsi, amely hasonló műszaki tulajdonságokkal rendelkezik, nem jelenti, hogy a felperesek a gépjármű cseréjekor a céljaiknak hosszú távon megfelelő, 5 000 000 Ft-ot meg nem haladó összegű gépkocsit valóban tudtak volna venni, ezért az 1959. évi Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése alapján kötelezte az alperest 340. § (1) bekezdése értelmében az eladott gépkocsi árával csökkentett összeg, 11 528 925 Ft megfizetésére.

[14] Az ágy esetében pedig, mivel az orvosszakértő alátámasztotta, hogy K. N. egészségi állapota indokolja a speciális, alacsonyan fekvő ágy használatát mind nála, mind a szüleinél, a felperesek által csatolt fényképfelvételből valamint az ingószakértő szakvéleményéből pedig megállapítható, hogy a beszerzett ágyak olyan kialakításúak, amelyek kereskedelmi forgalomban nem kaphatóak, az 1959. évi Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése alapján kötelezte az alperest az ágyvásárlással kapcsolatos teljes 1 204 000 Ft költség megfizetésére is. Az alperes érvelésével szemben ez nem ütközik a káronszerzés tilalmába, mert bár kereskedelmi forgalomban hasonló méretű és anyagú ágyak alacsonyabb áron kaphatóak, azonban az alperes által sem vitatott orvosszakértői vélemény szerint a speciális, ennek megfelelően kereskedelmi forgalomban nem kapható ágyak beszerzése orvosi szempontból szükséges, indokolt volt. Az egyedileg készített ágy költsége pedig az ingóforgalmi szakértői vélemény szerint nem volt eltúlzott.

[15] Az akadálymentesített ház építésével kapcsolatban érvényesített kárigény kapcsán ismertette az 1959. évi Ptk. 355. §-ának (1) és (4) bekezdéseit, amely jogszabályi rendelkezésekből az következik, hogy az alperesnek a felperesek indokolt költségeit kell megtérítenie, azonban tekintettel az 1959. évi Ptk. 340. §-ának (1) bekezdése alapján a károsultat terhelő kárenyhítési kötelezettségre is, a károkozó kizárólag a károkozás következményével szükségszerűen felmerülő indokolt, másként meg nem térülő kiadásokat köteles megtéríteni. Emiatt csökkentette a felperesek költségét a korábbi lakásuk értékesítéséből befolyt bevétellel. Ezen túlmenően annyiban találta csak alaposnak a keresetet, hogy az új ingatlanra szükség volt, mert a korábbi lakás nem volt átalakítható a K. N. állapotának megfelelően (megismételve, hogy az alperes nem igazolta, hogy volt reális alternatívája a házépítésnek). Az alperes azon hivatkozása is alaptalan volt, hogy csak azt a költséget kell megfizetnie, ami a korábbi lakás akadálymentesítésének költségével kapcsolatban merült fel, mert a szakértői vélemény szerint a korábbi lakást nem lehetett átalakítani. A felpereseknél kárként az a költség merült fel, amely – korábbi lakásuk eladásán felül – amiatt merült fel, hogy az egyébként egy négy tagú család lakhatását biztosító épületnél nagyobb kellett építeni. A telek vásárlására és a lakás felépítésére fordított 84 798 702 Ft és az eladásból befolyt 18 000 000 Ft különbözete 66 598 702 Ft, amelyből a telekre eső hányad 10 220 201, a lakóépület felépítésére eső rész 56 578 501 Ft. A teljes épület 71 798 701 Ft-os bekerülési költségéből az akadálymentesítés miatti többletköltség 21 326 420 Ft, ami az összes építési költség 29,7%-a. Az építési telek befolyt vételárral csökkentett részének 29,7%-a 3 035 400 Ft, míg az épület 56 578 501 Ft-os költséghányadának 29,7%-a 17 694 815 Ft, azaz a teljes többletköltség 20 730 215 Ft, ezért ennek a megfizetésére kötelezte az alperest.

[16] A kamatfizetésre történő kötelezés és az illeték viselésének indokai mellett kitért arra is, hogy a felperesek perköltségének részeként az ügyvédi munkadíjat 50%-kal emelt összegben határozta meg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-ának (6) bekezdése alapján, mert a felperesek jogi képviselője a pertárgy értéktől függetlenül jelentős, az eljárás lefolytatását nagymértékben segítő és a keresetet több szempontból alátámasztó munkát fejtett ki.

[17] Az alperes a fellebbezésben elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új határozat hozatalára történő utasítását. Perköltségigénye is volt. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet a tényállás és az abból levont jogi következtetések tekintetében is okszerűtlen, több ponton hibás, megalapozatlan. A gépjárművásárlás kapcsán meghatározott kártérítési összeg túlzó, annak mértékét nem igazolták a kiegészítő szakvéleménnyel sem. Bár tényként megállapítható, hogy milyen költségük merült fel a gépjármű vásárlásával, amellet bármely hasonló csomagterű és kialakítású gépjármű is megfelelő lett volna. Az igazságügyi műszaki szakértő sem azt állapította meg, hogy kizárólag a felperesek által vásárolt gépjármű a megfelelő K. N. szállítására, hanem hogy a vásárolt vagy bármely hasonló csomagterű és kialakítású gépjármű megfelel erre a célra, és ez is volt a megismételt eljárásban a műszaki szakértői vélemény kiegészítésének tárgya is. A szakvélemény kiegészítése rögzíti, hogy kevés jármű felel meg a V. S. által nyújtottaknak, azonban nem e gépjármű adottságainak kell megfelelnie a szakértő által vizsgált alá vont más gépjárműveknek, hanem K. N. szállítására kell alkalmasnak lenniük. A szakértői vélemény szerint pedig a felperesek által beszerzett gépjárműhöz hasonló személygépkocsik – egy kivételével – lényegesen olcsóbbak. Ezért ha indokolt és szükséges is volt a gépjármű cseréje,

annak megvalósítása nem volt arányos. A kárenyhítési kötelezettség alapján is kizárólag a károkozás következményével szükségszerűen felmerülő indokolt, másként meg nem térülő kiadásokat kell megtérítenie, és nem kötelezhető az átlagos mértéket meghaladóan a felperesek egyedi igényeinek megtérítésére. A jelen perbeli új kárigények esetében is az észszerűség, célszerűség, indokoltság és az arányosság objektív kritériumainak kell érvényesülniük. Annak pedig nincs jelentősége, hogy a felperesek a méret és a motortérfogat alapján összehasonlították a szakértő által megjelölt gépjárműveket, és hogy ezek közül 3 jármű ajtaja nem működtethető elektromosan, amelyek nem teszik ezeket össze nem hasonlíthatóvá a felperesek által vásárolt gépjárművel. A szakértői vélemény nem rögzít olyan adatot vagy tény, hogy az olcsóbb gépjárművek – eltérő méretük okán – K. N. igényeit nem teljes mértékben elégítik ki. Az elsőfokú bíróság nem támasztotta alá e megállapítását, hanem kritika nélkül fogadta el a szakértői véleménnyel ellentétes felperesi nyilatkozatot. Az elsőfokú bíróság emellett nem vette figyelembe azt a hivatkozásukat, hogy a gépjárművet az egész család tudja használni, ezért nem indokolt a teljes költség megfizetése (az észszerűtlen felperesi nyilatkozat ellenére), amellyel összefüggésben utalt a BH2017.9.301. számú eseti döntésre is. Az ingatlan költségével mint kártérítéssel kapcsolatban előadta, hogy a telek vételárának arányosítása nem értelmezhető, hiszen azt nem igazolták, illetőleg mutatták ki, hogy az akadálymentesítés kialakításának szükségessége befolyásolta-e a telek méretét. Az ugyanakkor köztudomású tény, hogy egy új építésű, más lakókörnyezetben található ingatlannál kimunkált „többletköltség” nem a valójában, szükségesen és arányos mértékben, a károkozással összefüggésben felmerülő szükségleteik többletköltségeit tükrözi. Emellett a szakértő előadta, hogy kizárólag konkrét lakás ismeretében tud arról nyilatkozni, hogy az átalakítható-e és milyen költséggel, az ehhez szükséges összehasonlító adatokat pedig becsatolta, és fenntartotta azt is, hogy egy igazságügyi ingatlanforgalmi szakértőnek az általa becsatoltakon túlmenően összehasonlító adatok állnak a rendelkezésére állnak, amely alapján az adott időszakban eladott ingatlanok pontos paraméterei megismerhetőek. A felperesek jelenlegi lakóhelyének kialakítása továbbá nemcsak eszmei értéknövekedést jelent, hanem tényleges vagyonszerzést is, ennek költsége (vagy költségének egy része) – a K. N. egészségi állapota által indokolt, szükségszerűen felmerülő többletköltségeket leszámítva – nem hárítható át, mert a kártérítési felelőssége nem terjedhet ki előnyök nyújtására. A speciális ágyakat illetően pedig arra hivatkozott, hogy a beszerzett szakvélemény csak azt támasztja alá, hogy az egyedi igények szerint kialakított ágyak elkészítési ára reális, azonban azt nem tanúsítja, hogy a célnak milyen összegű ágy lenne alkalmas, vagy milyen összehatárok között találhatóak vagy rendelhetőek meg azok az ágyak, melyek a kiskorú K. N. számára megfelelőek. Az összehasonlításként csatolt ágyak árai jelenlegi árak, nem a felperesek általi ágyak megrendelésének időpontjában aktuális árak, valamint az összehasonlításként csatolt ágyak látszólag nem speciális kialakításúak, hanem átlagos paraméterekkel rendelkező ágyak, így relevanciával nem bírnak. Ítéleti marasztalás alapját nem képezheti egy olyan (kiegészített) szakértői vélemény, amely annyit állapít meg, hogy a megrendelt ágyak bekerülési költsége, azaz vételára – azok minőségét, egyedi elkészítési módját tekintve – reális. Az elsőfokú bíróság e kártérítési elem vonatkozásában is csupán annak tisztázására tett kísérletet, hogy a speciális ágyak azok minősége és egyedisége okán a szakértői véleményben rögzítettek szerint reális vételáron kerültek beszerzésre. E vonatkozásban is utalt a kártérítés kompenzációs funkciójára. Hivatkozása szerint továbbá a perköltség körében nem volt indokolt a R. 3. §-a (6) bekezdésének alkalmazása, mert e jogszabályhely az ügy bonyolultsága esetén engedi az eltérést, amely a perbeli esetben nem állt fenn, másrészt önmagában a jogi képviselőtől elvárható eljárási cselekmények nem indokolják a munkadíj emelését (a Kúria Pfv.II.20.887/2023/6. számú ítéletében adott iránymutatás szerint pedig a tényleges tevékenység arányossága szempontjából nem vizsgálható, hogy az ügyvéd beadványai milyen terjedelműek, és nem értékelhető a munkájának tartalmi minősége sem).

[18] A felperesek a fellebbezési ellenkérelmükben kérték az elsőfokú ítélet indokai alapján történő helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását. A gépjárművásárlás költsége körében kifejtették, hogy a kártérítés mértéke nem a reparációs minimumot szolgálja, hanem hogy minél jobb és teljesebb módon valósítsa meg a reparációt. Ennek megfelelően a szakértő által megjelölt másik három gépjármű nem azonos paraméterekkel rendelkezik (motor, méret, elektromos nyitás) és méretben is kisebbek. A káronszerzésük csak akkor jelentkezett volna, ha luxus márkát választanak. A fellebbezés azért is alaptalan, mert a kereset teljes elutasítását kéri, azonban a jogi érvelésével mindez nincs összhangban. Emellett azt is bizonyították, hogy kizárólag a gyermekük szállítására használják a gépjárművet, azaz a család kényelmét a gépjármű nem szolgálja. Az alperes erre ráadásul nem is hivatkozott az ellenkérelemben, ezért azt már a fellebbezésben nem teheti meg, de álláspontjuk szerint a jogerős részítélet alapján ez nem is volt tárgya a megismételt eljárásnak. Az akadálymentesített ház költsége kapcsán hangsúlyozták, hogy az alperes nem cáfolta a szakértő összehasonlító adatok hiányával kapcsolatos előadását, ezért a pervesztése az állítását igazolandó okirati bizonyítékok (összehasonlító adatok) hiányára vezethetőek vissza, így pedig a fellebbezésben előadott érvek sem vizsgálhatóak. A vagyonszerzésre vonatkozó hivatkozása sem fogadható el, mert saját maguk finanszírozták azt, azaz a pénzeszköz helyébe ingatlan lépett, tehát csak vagyónátrendeződés történt. Az ingatlanok értékének növekedése pedig nem vehető figyelembe, mert a megkapott kártérítést szabadon fektethetik be. A speciális ágyak költségét illetően pedig a szakértő kifejtette, hogy azok az egyedi igényeik szerint készültek, manufaktúráisan, ezért még csak hasonlót sem lehet találni a kereskedelmi forgalomban, amely esetben különös szempont az is, hogy olyan ágyat/fali konzolt kellett készíteni, ami semmilyen módon nem okoz sérülést a felhasználójának. A perköltség kapcsán pedig kifejtették, hogy az ügy bonyolult volt, az elsőfokú bíróság továbbá a jogi képviselőjük munkájának a minőségét értékelte.

[19] A fellebbezés részben megalapozott.

[20] Az ítéltábla fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú ítélet keresetet részben elutasító rendelkezését.

[21] Bár az alperes másodlagosan kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, az ítéltáblának a Pp. 383. §-ának (1) bekezdése alapján elsődlegesen ennek indokoltságát kellett vizsgálnia. Ez alapján pedig az ítéltábla a gépjárművásárlással és az ingatlannal összefüggő kártérítés körében a másodlagos fellebbezési kérelem alapján bírálta el a fellebbezést, és csak a speciális ágyak beszerzésével felmerült költség mint kár megtérítése körében tudott érdemi döntést hozni. Az elsőfokú bíróság ugyanis csak az utóbbi kapcsán tárta fel az ügy érdemi eldöntéséhez szükséges tényállást, és csak e vonatkozásban hozott – megalapozott – döntést, egyebekben nagyobb részben figyelmen kívül hagyta a jogerős részítéletben adott utasításokat, amely – főszabály szerint – önmagában olyan eljárási szabálysértés, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését teszi indokolttá (Pp. 381. §).

[22] Az ítéltábla mindezek alapján a fellebbezésben rögzítetteket követve az alábbiak szerint bírálta felül az elsőfokú ítéletet.

[23] A gépjárművásárlással összefüggésben az elsőfokú bíróság lefolytatta a szükséges, illetőleg a felek által felajánlott bizonyítást. Az ítéltábla azonban azt is előírta az elsőfokú bíróság számára (a szakértői bizonyítás arra irányuló kiegészítésén túlmenően, hogy milyen más gépjárművek lehetnek alkalmasak a felperesek gyermekének szállítására), hogy merítse ki az alperes ellenkérelmében foglaltakat. Az ugyanis – a felperesek fellebbezési ellenkérelmében is idézetteknek megfelelően, de ellentétben az általuk adott értelmezéssel – a gépjárművel kapcsolatos költség „nagy értéke” mellett arra is kiterjedt, hogy a beszerzett gépjármű nem/nem csak a „sérült gyermekük érdekét szolgálja”, hanem a „felperesek vagyonát növeli”, azaz a felperesek hivatkozásával szemben azt is, hogy – az esetleges családi használat miatt – a teljes vételár megítélhető-e (jogerős részítélet [51] bekezdés). Az elsőfokú bíróság azonban e kérdésben nemcsak a jogerős részítélettel részben hatályon kívül helyezett, de – a fellebbezésben helytállóan hivatkozottaknak megfelelően – a jelen felülbírálat tárgyát képező elsőfokú ítéletben sem döntött, holott a jogerős részítélet szükséges eljárási cselekményként előírta, hogy „dönteni kell érdemben az alperes ellenkérelmének valamennyi érdemi hivatkozásáról, amelynek indokait is meg kell adni az ítéletben” ([56] bekezdés).

[24] A fellebbezés továbbá a vonatkozásban is megalapozott volt, hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta meg, hogy a beszerzetten kívül a szakértő által megjelölt további gépjárművek mennyiben és milyen okból nem elégítik ki „teljes mértékben” a „felperesek gyermeke érdekében felmerült igényeit” ([11] bekezdés). Az elsőfokú bíróság ugyanis e vonatkozásban csak visszautalt a felperesek „észrevételére”, amely szerint bár a szakértő szerint más, olcsóbb járművek is alkalmasak K. N. szállítására, azok mérete több szempontból eltér a felperesek által megvásárolttól. Ezen indokolásból azonban nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság ténylegesen milyen szempontokat értékelt, különösen az általa aggálymentesnek ítélt szakértői vélemény megállapításaival szemben.

[25] A Pp. 346. §-ának (4) bekezdése szerint az indokolás a bíróság által megállapított tényeket, a feleknek a per tárgyára vonatkozó kérelmét, illetve nyilatkozatát és azok alapjának rövid ismertetését, az érdemi rendelkezés tartalmára történő utalást, továbbá a jogi indokolást tartalmazza. Az (5) bekezdés első mondata szerint pedig a jogi indokolás tartalmazza az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és szükség esetén azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

[26] Az ítéltábla már több határozatban is rögzítette (pl. Pf.I.20.1../2025/5. számú részítélet), hogy a bíróság nem tesz eleget az indokolási kötelezettségének, ha csak ismerteti (különösen, ha hiányosan) a felek nyilatkozatait, majd kiválasztja valamelyik fél álláspontját, és a döntése részletes indokainak ismertetése nélkül, ellenőrizhetetlenül rendelkezik valamely kereset megalapozottságáról. Az indokolás adja ugyanis a határozat meggyőzőerejét és ellenőrizhetőségét (ideértve a számszaki ellenőrizhetőséget is), amely alapján magából az indokolásból kell megállapíthatónak és levezethetőnek lennie, hogy a bíróság mely tények, bizonyítékok és jogszabályok (ideértve a bírói gyakorlatot is) alapján bírálta el a keresetet ténybelileg, jogalapjában és összecszerűségét tekintve is. Ez nem zárja ki (sőt: a kereset és az ellenkérelem korlátai között főszabály szerint szükségszerű), hogy az elsőfokú bíróság végül egészben vagy részben egyetértson valamelyik fél tény- és jogállításaival, valamint jogi

érvelésével; ez azonban nem mentesíti az alól, hogy részletezze a döntésének indokait. Az indokolás ilyenén hiánya ugyanis – a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai mellett – alkalmatlanná teszi az elsőfokú ítélet vonatkozó részét az érdemi elbírálásra.

[27] Az ítéltábla a Pp. 346. §-ának idézett (4) és (5) bekezdéseiben foglaltak miatt rögzíti azt is a teljesség kedvéért, hogy bár az elsőfokú ítélet indokolása a „Jogi indokolás” megnevezésű részétől szerkezetileg elkülönülten tartalmazza a „Tényállás alapjául szolgáló bizonyítékok” című részt, az idézeteknek megfelelően az is a jogi indokolás része.

[28] Az ítéltábla nem bírálhatta felül érdemben az ingatlannal összefüggésben érvényesített kárigényre vonatkozó döntést sem. Az alperes a jelen fellebbezésben is kifejezetten hivatkozott arra, hogy a korábbi (átalakításra alkalmatlan) lakás helyett megszerzett ingatlan értéknövekedésként vagyonszerzést eredményez a felpereseknél. Az ítéltábla a jogerős részítéletben is rögzítette, hogy az alperesi ellenkérelemben ezzel kapcsolatban hivatkozott káronszerzés megítélése is szakértő bevonását teszi szükségessé, a felperesek pedig az ítéltábla ezzel összefüggő anyagi pervezetése alapján indítványozták is e bizonyítást, amelynek lefolytatását az ítéltábla előírta az elsőfokú bíróság részére (jogerős részítélet [52], [54] és [56] bekezdések). Az elsőfokú bíróság azonban a megismételt eljárásban csupán általánosságban, egyben a bizonyítási indítvány esetleges hiányosságai terhének viselésére vonatkozó figyelmeztetés [Pp. 115. §-ának (1) bekezdése] nélkül hívta fel a felpereseket a szakértői bizonyítás iránti indítványuk kiegészítésére (2. sorszámú végzés). A felperesek az ezt követő beadványukban (3. sorszámú irat) – bár a fentiek szerint a jogerős részítélet meghozatalát megelőző másodfokú tárgyaláson e vonatkozásban is szakértői bizonyítást indítványoztak – nem tüntettek fel a szakértői bizonyítás alapjául szolgáló kérdést. Az elsőfokú bíróság azonban nem rendelt el erre vonatkozó hiánypótlást, mint ahogy az alperest sem hívta fel, hogy tegye fel az esetleges kérdéseit [Pp. 307. §-ának (2) bekezdése], és a szakértői bizonyítást sem folytatta le az ezzel összefüggő esetleges káronszerzés kérdésében (33. sorszámú végzés), hanem ennek hiányában (és e kérdés elbírálása nélkül) hozta meg az érdemi döntését.

[29] Az ugyanakkor változatlanul szakkérdésnek minősül, hogy az újonnan kialakított, eltérő színvonalú ingatlan a káridőponti (jelen esetben az új ingatlan megszerzésének/létesítésének időpontja) elszámolás mellett jelent-e értéknövekményt, ha igen ebből eredően a felpereseknél jelentkező gazdagodást a korábbi, átalakításra alkalmatlan és eltérő használati fokú és műszaki színvonalú (avultságú – lásd jogerős részítélet [47] bekezdése) lakóingatlanhoz képest. A bírói gyakorlat szerint ugyanis a káronszerzés tilalmára figyelemmel a kártérítés mértékének megállapítása során a károsultat ért vagyoni hátrányból le kell vonni azt a vagyoni előnyt, amelyhez a károsult a káresemény folytán jutott: az ingatlanban a károkozás folytán szükségessé vált beruházás költségeiből mint kárból le kell vonni a beruházás értéknövelő hatását (BH2020. 334.). A felperesek értéknövekmény nélküli „vagyonátrendeződésre” vonatkozó hivatkozásával szemben pedig annak a hangsúlyozása is szükséges, hogy ténybelileg a szakértői bizonyítás hivatott azt a kérdést tisztázni, hogy a perbeli beruházásuk jelent-e tényleges értéknövekményt. Mert ha ugyanolyan értékű telekhez, építési anyaghoz és építési munkához jutottak is hozzá, mint amennyi pénzt erre fordítottak, nemcsak az általuk vásárolt telket, építőanyagokat és építési munkát szerezték meg, hanem e beruházással a korábbihoz képest esetlegesen eltérő színvonalú, illetőleg értékű vagyontárgyuk lett. Ezért a káronszerzés tilalma miatt kártérítésként csak e költségeik esetleges értéknövekménnyel nem fedezett részének megtérítését követelhetik (a hivatkozott BH2020. 334. alapjául szolgáló, a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.614/2018/8. számú ítélete).

Minthogy az elsőfokú bíróság e vonatkozásban sem a jogerős részítéletben foglaltaknak megfelelően járt el, e kárelem vonatkozásában sem lehetett érdemben elbírálni az elsőfokú ítéletet.

[30] Az elsőfokú bíróság ugyanakkor feltárta a felperesek által készített ágyak alapján megítélt kártérítés alapjául szolgáló tényállást, és helytálló következtetésre jutott a kereset megalapozottságát illetően. A döntésének indokait pedig az ítéltábla csak a fellebbezésben foglaltak miatt egészíti ki az alábbiakkal.

[31] A fellebbezésben sem vitatottak szerint K. N. önállóan csak négykézlábra helyezkedve, nehézkesen tud mozogni (jogerős részítélet [6] bekezdés), akinek a perben beszerzett orvosszakértői vélemény szerint indokolt volt speciálisan kialakított alacsony ágy beszerzése, amelyre nehézkesen ugyan, de egyedül is képes négykézláb felmenni és lefeküdni (12.P.20.6./2022/26. számú szakvélemény 35. oldal). Ezért annak van kiemelt jelentősége, hogy az ágyak egyedi kialakítását az indokolta elsődlegesen, hogy a felperesek mozgásában jelentősen korlátozott gyermeke számára olyan fekvőhelyet teremtsenek, amelyet ha nehézkesen is, de egyedül is tud használni. E nehézkesség egyben fokozottabb igénybevétellel is jár, ezért kiemelt jelentősége van az ágyak biztonságosan legyenek használhatóak és a fizikai behatásoknak (pl. súrlódás, ütődés) is jobban ellenálljanak.

[32] Az ingószakértő pedig a szakvéleményének kiegészítésében részletesen kifejtette (25. sorszámú irat), hogy az ágyak „erős bükkfából készültek (...) a szövet szintén prémium, erős kopásállóságú (mivel a felhasználó csak négykézláb, térdén közlekedve tud rá feljutni) és könnyen tisztítható (...) az ágyak egyedileg a felhasználó egyedi igényei szerint készültek, így még csak hasonlót sem lehet találni a forgalomban, így pontos összehasonlító példát bemutatni nem lehet”. Ezt támasztják alá a becsatolt fényképfelvételek is (keresetlevél 1/F/39. sorszámú mellékletei), amelyeken jól látható, hogy az immáron 152 cm magas és 36 kg tömegű Katona Nóra térdén „csúszva” használja mindkét, a sérüléseket minimalizálандó a lehető legtöbb helyen lekerekített kárpitozású ágyakat.

[33] A fellebbezésben foglaltakkal szemben pedig a szakértői vélemény kiegészítése részletes árkalkulációt tartalmaz az ágyak bekerülési költségére (corpus anyagára, matrac értéke, 30 munkaóra ellenértéke, kiszállási díj), amelyet a szakértő ez alapján reálisnak ítélt. A szakértő emellett – a már idézetteknek megfelelően – külön kitért arra is, hogy ilyen ágyak nem kaphatóak a kereskedelmi forgalomban, ezért összehasonlító adat nem áll rendelkezésre. A fellebbezésben foglaltakkal szemben ezért az elsőfokú ítélet alapjául – jóllehet az elsőfokú ítélet hiányosan ismertette – nem csak a vételár realitását, hanem az ágyak K. N. egyedi igényeinek való megfelelését is alátámasztó szakértői vélemény szolgált. Ezért e kiegészítésekkel az elsőfokú bíróság megalapozottan marasztalta az alperest 1 204 000 Ft és kamatai megfizetésére.

[34] Az ítéltábla továbbá a Pp. 383. §-ának (6) bekezdése alapján hivatalból észlelte, hogy bár az elsőfokú bíróság a keresetet részben elutasította, az alperes teljes pervesztessége alapján határozott arról, hogy a meg nem fizetett illeték az állam terhén marad.

[35] Az ítéltábla mindezek alapján az elsőfokú ítélet érdemben elbírálható részét helybenhagyta a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján, míg az érdemben el nem bírálható

rendelkezéseit ismét hatályon kívül helyezte a Pp. 381. §-a alapján. Mivel a hiányzó bizonyítás és érdemi döntés (ekként a pernyertesség arányának ismerete) nélkül nem állnak rendelkezésre az elsőfokon felmerült perköltség és illeték elbírálásához szükséges adatok, az ítéltábla e vonatkozásban is hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletet. A megjelölt hiányosságokat továbbra is részben a bizonyítás, részben az érdemi döntés indokolása során kell pótolni, ezért az ítéltábla az érdemi tárgyalási szaktól kezdve utasította új eljárásra az elsőfokú bíróságot a Pp. 386. §-a (2) bekezdésének d) pontja alapján.

[36] A szükséges eljárási cselekmények (részben változatlanul) a következők:

- a megjelöltek (és perrendszerű bizonyítási indítvány) alapján gondoskodni kell a további szükséges szakértői bizonyításról,
- dönteni kell érdemben az alperes ellenkérelmének valamennyi érdemi hivatkozásáról, amelynek indokait is meg kell adni az ítéletben,
- az érdemi döntés megalapozására eleget kell tenni az indokolási kötelezettségnek, amely indokolásnak rögzítenie kell, hogy az elsőfokú bíróság miként értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat (különösen a rendelkezésre álló szakértői véleményt, abból milyen tényeket állapította meg, továbbá hogy milyen tények és bizonyítékok (valamint szükség esetén milyen elszámolás) alapján hozta meg döntését,
- a jelen részítélettel véglegesen elbírált kereseti kérelmekre és a pernyertesség arányára is figyelemmel kell határozni a perköltség és a meg nem fizetett illeték viseléséről.

[37] Az ítéltábla a jelen részítéleti rendelkezésekkel érdemben és véglegesen elbírált fellebbezéssel összefüggő másodfokú perköltség viseléséről az alábbiak szerint határozott a Pp. 383. §-ának (5) bekezdése alapján. A felperesek ugyan pernyertesek lettek, azonban azzal, hogy a fellebbezési ellenkérelemben a R. „rendelkezései szerint mérlegelési körben” kérték az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását, a másodfokú perköltség felszámítása nem felelt meg a Pp. 81. §-ának (2) bekezdésében rögzítetteknek. Ennek értelmében ugyanis a felszámítás során meg kell jelölni az igényelt költség összegét, amely az annak összegét szabályozó jogszabályi rendelkezésre utalással is felszámítható. A felperesek azonban sem az igényelt másodfokú perköltség összegét, sem az annak összegét szabályozó jogszabályi rendelkezést nem tüntették fel a fellebbezésben (hanem az utóbbi esetében csak a jogszabályt).

[38] Az ítéltábla ugyanezen okból nem állapította meg a felperesek további, a hatályon kívül helyezett rendelkezésekkel összefüggő perköltségét, de az alperes ezzel kapcsolatos másodfokú perköltségét sem. Az alperes ugyanis a Pp. 81. §-ának fent ismertetett (2) bekezdésében foglaltaktól eltérően akként számította fel a másodfokú perköltségét, hogy a felszámított összeg, illetőleg annak jogalapjának megjelölése nélkül kérte a felperesek másodfokú perköltségben való marasztalását

[39] Az ítéltábla az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 51. §-ának (1) bekezdése alapján mellőzte az ismételten hatályon kívül helyezett rendelkezésekre vonatkozóan a már a jogerős részítéletben a Pp. 386. §-ának (3) bekezdése alapján megállapított fellebbezési illeték ismételt megállapítását, míg az érdemben elbírált részre jutó fellebbezési illeték az alperes illetékmentessége miatt a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján marad az állam terhén.

Debrecen, 2025. szeptember 4.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k.
bíró